

20 års jubileum i Norge for

ORF-FREDSLYSET FRA BETLEHEM

Tekst: Arve Urlin

Kilder: Frank Sandvold og
ORF Radio Oberösterreich

HVOR KOM IDEEN FRA?

Fredslyset fra Betlehem startet opp i Østerrike i 1986 av Radio Oberösterreich (ORF) som en del av et veldedighetsoppdrag for funksjonshemmede barn og mennesker i nød. I rammen for dette programmet foreslo kunstner Ada Brandstetter å distribuere et lys, som et symbol på fred, til de som støttet aksjonen «Lys i mørke».

ORF mente at det skulle være et meget spesielt lys. I julen blir Jesu fødsel feiret. Det ble besluttet å hente lys fra Betlehem. Opprinnelig skulle dette bare være en engangshendelse for aksjonen «Lys i mørke». Men allerede fra starten var folk begeistret over «Fredslyset fra Betlehem» som det nå ble hetende.

To journalister fra ORF hadde ved flere anledninger forsøkt å komme inn i det «lukkede» Øst-Europa med mat og medisiner, men blitt avvist. Nå med en levende flamme i lykt og budskapet «et lys for fred», gjorde de et nytt forsøk og kom inn med hjelpen til Jugoslavia.

FRA FØDSELSGROTTENS LYS TIL FLAMME I GRUVELYKT

I adventstiden blir en gruvelykt tent fra flammen i fødselsgrotten av et barn fra Østerrike. Derfra blir lykten fraktet med fly til Wien. I 1989 grep speiderleder Herbert Grünwald i Wien ideen og har siden da organisert spredningen av lyset til utenlandske speiderorganisasjoner.

Den 9. november 1989 falt Berlinmuren og fra 1991 har Fredslyset også blitt spredd i Øst-Europa.

SPEIDERNE FØLGER OPP

Speidere hadde tatt tak i ideen og mente at denne flammen fra Betlehem var en fin anledning for et samarbeidsprosjekt. I 1996 kom Fredslyset til Danmark med Inter-City tog. Det lykkes Sct. Georgs Gilderne i Danmark å få brakt flammen rundt i landet og over til Sverige. De valgte å si: «Vi mottar og gir Fredslyset fra Betlehem videre som en gave, med budskapet «Fred på jorden». Det samles

ikke inn penger, dette er en gave til de som vil motta lyset.»

HVORDAN KOM FREDSLYSET TIL NORGE?

I 1997 ville Norge også ha Fredslyset og forsøkte å få det hit med danskebåten. Dessverre gikk det ikke. Det ble også forsøkt i 1998 å hente Fredslyset i Göteborg uten hell.

Alfred Trovik fra Stavanger hadde vært på speiderleir i Rheinsberg, Tyskland. Der fikk han kontakt med speidervenner, noe som endret situasjonen.

21. november 1999 hentet to speidere, en palestiner og en israeler flammen i fødselsgrotten i Betlehem. Den ble

overlevert til to østerrikske speidere som tok den med på fly til Frankfurt. I hangaren sto det 1000 speidere som fikk sine lykter tent. Her var det også speidere fra St. Michael speidergruppe i Kiel. De fraktet flammen opp til Hirtshals og gikk om bord i båten til Kristiansand.

Lørdag 27. november 1999

klokken 07.00 ankom Color Line Kristiansand. De to speiderne, Nele Krabbenhöft og Thorstein Zenk, kunne bringe flammen i land. Her overtok St. Georgs Gildene i Norge ved Frank Sandvold, speidere fra Stavanger ved Alfred Trovik og representanter fra Vesterlen krets av NSF. Under en enkel, men fin seremoni ble flammen overført til alle lykter. Takket være Alfred Trovik og hans speidervenner kom flammen fram før 1. søndag i advent noe som passer inn med vår adventsfeiring. Det gjaldt å få flammen spredd fort. Frank Sandvold hadde gjort et godt arbeid med å kontakte mange folk i forkant. En stor oppgave med tett oppfølging var nå i gang. Flammen ble fraktet med bil, tog og båt av mange hjelpere ut i Norges land.

Første offisielle bruk av Fredslyset var i Kristiansand Domkirke søndag kl. 10, brakt dit av Kristiansand St. Georgs Gilde ved Margrete Aanonsen.

← Nele Krabbenhöft og Thorstein Zenk kommer ut av fergen med Fredslyset.

Alfred Trovik tenner den første lampen på norsk jord sammen med sønnen sin. ↓

Initiativtagerne med flammen klar for transport rundt i landet i 1999. Fra høyre: Frank Sandvold, Alfred Trovik og Liv Sandvold.

USTABILE FORHOLD I BETLEHEM

Vi vil gjerne bruke Fredslyset 1. søndag i advent. Fordi det var ustabile forhold i Betlehem ble flammen sikret ved at den brant i Hamardomen fra 2002 til 2004. Etter det ble flammen hentet i Roskilde. Fra 23. januar 2018 brenner den i klosteret Marias Minde i Bergen, slik at vi alltid skal å ha flammen klar til advent.

Harald B. Pettersen ved flammen i Hamardomen, 2003. Esso sponset lampeoljen.

JULENS BUDSKAP

Følger vi lojalt ideen til «ORF-Fredslyset fra Betlehem», flammen som blir hentet og spredt på nytt hvert år? Vel, ikke helt. Ideskaperne vil helst at fredsflammen ikke skal vises offentlig før selveste juleaften. De er redd for at det hele skal drukne i kommersialisering av adventstiden. Flammen skal ikke være handelsvare eller en konkurranse mellom grupper. Dette kan vi være enige i, men vi har vel også sett at flammen

Tirsdag 17. desember 2002 overrakte representanter fra speiderforbundene og St. Georgs Gildene fredslysflammen til statsminister Bondevik på hans kontor.

Distribusjon har gått bra gjennom 20 år takket være gode hjelpere. I 2014 kom lyset helt til Nordkapp! Takket være hyggelige turister og et flott mannskap på MS Nordlys.

kommer til sin rett i vår lystening i advent, så det vil vi fortsette med. Husk at opprinnelsen og det enkle budskapet, julens budskap, til «Fredsflammen fra Betlehem» alltid skal følge med. *Om vi glemmer det, så blir det bare en flamme som en gang kom fra Betlehem.*

ETTERORD

«Når jeg tenker meg om i ettertid,» sier Frank Sandvold, «så fikk dette arrangementet en oppslutning som vi ikke hadde drømt om. Grunnen tror jeg er det enkle budskap, og det symbol som ligger i en åpen flamme. Stor takk til alle som har stilt opp og har deltatt i arrangementet og lagt ned mye arbeid til glede og høytid for mange.

Men vi må fortsatt stå på og allerede nå begynne med forberedelsene til hvordan Fredslysflammen skal brukes i år. Selv om det føles lenge til advent, så start planleggen nå.»

Mer informasjon se fredslyset.no og Fredslyset på Facebook

Flammen blir fortsatt hentet i fødselsgrotten i Betlehem. I 2018 var det 11-årige Niklas Lehner, fra Vorchdorf i Østerrike, som fikk gjøre det.

Foto: ORF

Mer info om fredslyset internasjonalt, søk: ORF-friedenslicht